

PÖSTYÉNI PÖSTYÉNER ZEITUNG UJSÁG

A Vörös Kereszt
javára.

== Ara 1 korona. ==

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: FÖLDES SÁNDOR

Zugunsten des
Roten Kreuzes.

= Preis 1 Krone. =

PRO PATRIA

KÖSZÖNTŐ

Pöstyén, május 30.

A szeretet szimbolumának dicsfényvel övezett napja virradt ma Pöstyénre. Vulkan, a hatalmas szuverén, a föld alatt csobogó mirákulumok parancsolója ünnepre szólítja titokzatos birodalmának lelki nemeségét: a nimfákat és a források egyéb jó szellemeit. Velük együtt ünnepet ül a nagyur látható, bénák és betegek fölötti hatalmának földi exponeense: Pöstyén a százados fürdő, százezrek vigasztalója, reménye, mentsvára. Egy hatalmas, új intézmény megnyitásának ünnepét — dúló népesatak közepette.

A Vörös Kereszt égisze alatt épült Pro Patria, a hazáért vértettek fürdőjét nyitja meg ma a monarchia önkéntes egészségápolásának legfőbb intézője: Ferencz Szalvátor főherceg úr ö cs. és k. Fensége, akit fürdönkőn tiszta szívvvel köszöntünk. Hálásak vagyunk, hogy ebben a kiüntető szerencsében részünk lehet és őszintén kívánjuk, hogy Őfensége az alatt a rövid idő alatt, amit körünkben tölt — amennyiben ezt a háboru szülte viszonyok engedik — jól érezze magát. Magyaros vendégszeretettel kiáltjuk a Fenséges ur felé: Isten hozott!

Az arany kulcs pedig, mellyel Őfensége a megnyitást szimbolizálja, legyen kulcsa a szivekhez vezető utaknak, szimboluma a szivek megnyílásának. Nyissuk meg szívünket azoknak, akik a harc mezején vérezve a hazáért, idetérnek pihenni, gyógyulni; tartsuk nyitva szívünket — pro patria!

Háborus keretek közé szorított, szerény ünnepün-

FESTGRUSS

Pöstyén, d. 30. Mai

Ein Tag des Symbols der Liebe, von Glorienschein umwoben, ist heute über Pöstyén herangebrochen. Vulkan, der gewaltige Suverän und Gebieter der unterirdischen Wundermächte, der plätschern den Mirakelhält Heerschau über den vollversammelten Seelenadel seines mächtigen, geheimnissvollen Reiches: gütige Nymphen und wohlthätige Quellgeister sie alle haben sich vollzählig eingefunden, sie alle rüsten zum Feste, und mit ihnen der sichtbare, irdische Exponent seiner Allgewalt über Siechtum und Gebrechen: Pöstyén, das Bad, seit Jahrhunderten Hort und Retter, Trost und Helfer vieler Hunderttausende der leidenden Menschheit. Inmitten tobenden Schlachtgetümmels begeht Pöstyén heute das Fest der Eröffnung einer neuen, dem Wohle unserer Braven gewidmeten Institution: des Kriegerbades „Pro Patria.“

Die neue Institution, im Zeichen des Roten Kreuzes erstanden, hat auch das Interesse der allerhöchsten Kreise wachgerufen, und es gereicht uns zur besonderen Ehre, dass sie die Weihe von einem Mitgliede unseres Herrscherhauses erhält, von Se. Kais. und Kön. Höheit dem durchlauchtigsten Herrn Erzherzog

Franz Salvator, Generalinspektor der freiwilligen Sanitätspflege, den wir an den Gestaden unserer Quellen mit echt ungarischer Gastfreundschaft herzlich willkommen heissen. Wir sind glücklich den hohen Gast in unserer Mitte begrüßen zu können und hegen den aufrichtigen Wunsch, dass sich Se. Kais. und

Ferencz Szalvátor főherceg — Erzherzog Franz Salvator

kön szívesen köszöntjük többi vendégeinket: a magos kormány, a Vörös Kereszt és a vármegye képviselőit is azzal, hogy oly jól érezzék magukat fürdőnkön, amint mi azt őszintén kívánjuk.

Hogy épült a „Pro Patria“.

A feladat ez volt: Létesítendő egy 600 személyt befogadó állandó kórház, melynek beteget az étkező helyiségeket és az összes fürdőket néhány lépéssel elérhetik, a modern hygienának és a pöstyéni különleges kezelés követelményeinek megfelelően berendezve, gyorsított tempóban és elhatárolt költséggel.

Ez a program egymással éles ellentétben álló igényeket tartalmazott. A háboru mértéktelen árai mellett a költségek megszorítása a feladat többi pontjainak kivihetőségét ugyyszólván lehetetlenné tette. Masszív, szilárd épületet béke-időben sem lehetett építeni *olcsó pénzen*, rögtönzött barakkok pedig nem szolgálhatnak *állandó* használatra. A téglát tehát drágának, míg a fa gyengének bizonyult volna, úgy hogy már az első kérdésnél: az építési anyag megállapításánál a legnagyobb nehézségek merültek fel. Ezeket egy új találmány alkalmazásának szerencsés gondolatával intézték el és pedig olyképen, hogy a falak portland-cementtel átítatott — mondhatnók megkövesített — bükkfagörcsőtől készültek. — Ez a rendszer kivételre elsősorban a Pro Patriánál került és az az előnye, hogy 16 cm.-es fala szigetelés (a külső hideg, illetve meleg elleni védekezés) tekintetéből teljesen egyenrangú 45 cm.-es téglafallal. — Teherbírása az ilyen falnak ugyan nincs, de azt vaskonstrukcióval könnyen lehetett pótolni.

Ilyenformán tehát megvolt a mód annak az előírásnak teljesítésére, hogy az építményt tartós kivitelben a normálisnál sokkal olcsóbban lehessen előállítani. Am ez a megoldás viszont természetesen más komplikációkat támasztott. A falak korlátolt teherbírása nem engedte meg egy tömör többemeletes épület létesítését, földszintes pavilonok alkalmazása esetleg pedig elkerülhetetlen volt a kórház nagy kiterjedése, ami által az az alapgondolat vált ismét nehéz feladattá, hogy minden beteg a maga ágyához közel találja meg fürdőjét, étkezőjét és nappali tartozkodó helyét. Ezen a súlyos kérdésen is — átsegített a tervező műépítészek: *Hegedüs Ármán* székesfővárosi mű-

szaki tanácsos és *Böhm Henrik* genialis terve. A „Pro Patria“ alaprajzi elrendezése valóságos mestermű, annyira, hogy annak kiválóságát nemcsak a szakemberek, hanem a laikusok is legott észreveszik. A bankai dombtól látható legjobban, mily hatalmas félkörben sorakoznak a kórterem a központban elhelyezett fürdő és étkező körül, oly beosztással, hogy a kitűzött cél értelmében minden egyes kórterem közvetlen közelében van a betegek kurájához és ellátásához szükséges összes helyeknek. Csupán az egyik szerves rész, a felvételi épület esik távol,

ámde ez kell is, hogy el legyen különítve a többi helyiségtől, hogy a beérkező beteg, még mielőtt érintkezésbe jut a kórházban elhelyezett társaival, a legalaposabb fertőtlenítésben részesüljön, mely nemcsak személyére, hanem ruházatára is kiterjed.

A pöstyéni fürdőépítkezésnek Achilles-sarka az iszapmedence és iszapakna, mely utóbbi szolgáltatja a kád- és tagfürdőkhoz szükséges iszapot. A forgalom lebonyolítására itt egy külön alagút szolgál, melyben az iszapot szállító kocsik sineken közlekednek. Az iszapakna elmés csoportosítású háromrészi helyiség: alul maga az iszapforrás, két oldalán pedig a termelt iszap foglaltatik. A 10 méter magas kupolájú pompás iszapmedence a Vág különböző vizállási magasságával számotvető rendkívül praktikus módon van megkoncipiálva. A költségkimelés dacára a fürdők falai csempékkel vannak borítva, ami hygiénikus szempontból volt szükséges, de egyúttal az esztétikai hatást is lényegesen emeli.

A központi fűtés berendezése époly speciális, mint maga az épület egész teljességében. A meleget ugyanis nem tüzelőanyag, hanem a természetes hőforrás vize szolgáltatja, melyet külön centrifugális szivattyúk szorítanak a csővezetékbe. A 67° források segítségével az épület összes helyiségeit a szükséges temperaturára fűtik még akkor is, amikor a külső levegő temperaturája 20°-ra csökken. Igen ám, de a pöstyéni forrás-víz vegyi összetételénél fogva tudvalevőleg tönkre tenné a legellenállóbb vezetékét is. Ezzel a kérdéssel évek óta foglalkozott *Hevesi Gyula* vegyész-mérnök, akinek ötletes tervei szerint külön berendezést létesítettek a központi fűtéshez felhasznált meleg forrásvíz oly átalakítására, hogy a csővezetékben kárt ne tehessen.

Kön. Hoheit hier — soweit es die durch den Krieg bedingten Verhältnisse gestatten — recht wohl fühle.

Der goldne Schlüssel aber, mittels welchem der durchlauchtigste Herr Erzherzog die Eröffnung der Pro Patria symbolisiert, möge auch zum Symbol der Herzen werden. Er möge sie erschliessen und offen halten für unsere Braven, die auf dem Felde der Ehre für König und Vaterland geblutet; er möge sie erschliessen — pro Patria.

Einiges über die Pro Patria.

Wie die Bestimmung hehr, so die Ausführung genial. Im mächtigen Halbkreis gruppieren sich die Krankensäle um das Centrum: Bad und Speisehallen, getreu dem Prinzip: den kranken Soldaten alles in unmittelbare Nähe zu bringen, trotz des weitausgedehnten Komplexes. Nur das Aufnahmegebäude fällt abseits, was jedoch ein Gebot der Vorsicht ist, denn es bezweckt, dass der Kranke, bevor er mit seinen im Spital unterbrachten Kameraden in Berührung tritt, einer gründlichen Desinfizierung unterzogen werde.

Die Achillesferse des Pöstyener Bäderbaues ist das Schlammassin und die Schlammne, von welchen letztere den zu den Wannen- und Lokalbädern benötigten Schlamm liefert. Zum Transport des Schlammes wurde ein Tunnel gebaut, in welchem Schienenstränge zu den einzelnen Bädern, Wannen und Bassins führen. Eine weitere Sehenswürdigkeit ist das grosse Schlammassin, mit seiner 10m. hohen Kuppel, die neueste Erfindung auf dem Gebiete der Balneotechnik.

Sinnreiche Lösung fand auch die Beheizungsfrage. Die Wärme gibt das naturheisse Quellwasser, das in Röhren geleitet, nach Belieben, den Jahreszeiten und der Aussentemperatur entsprechend, regulierbar ist.

Die Kühlanlagen bilden ein Kapitel für sich. Auch diese wurden nach einem ganz neuen, überaus praktischen, vor allem aber ökonomischen System durchgeführt.

Die Länge des ganzen Komplexes beträgt an der Stirnfront 125 m. Die Grundfläche 6000 m². Das Gerüst geben die Bäder um denen sich sternförmig die Krankensäle gruppieren. Diese,

acht an der Zahl, sind in der Mitte geteilt, jeder Teil mit 26 Betten. In den beiden stockhohen Flügelpavillons befinden sich die Administrationslokalitäten u. anschliessend einige Krankenstuben für solche Patienten, die einer Isolierung bedürfen. Der rückwärtige Trakt ist für das Spitalpersonal bestimmt. In jedem Speisesaal kann zu gleicher Zeit das Essen für 600 Mann verabfolgt werden. Die Leistungsfähigkeit der Küche ist eine geradezu enorme, sie beträgt 1200 Rationen. Die Grundfläche des

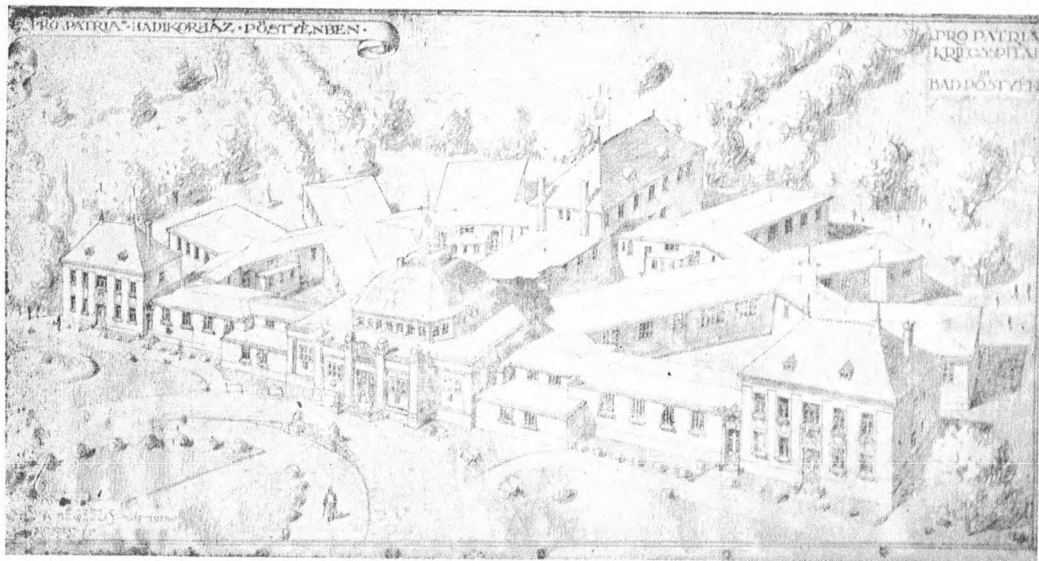
Schlammassin hat eine Ausdehnung von 300 m². Diesem schliessen sich die Wannen- und Lokalbäder, die Douchen und Ruheplätze und ein Zanderinstitut an.

Luft, Licht und Reinlichkeit beherrschen das ganze Interieur. Die Krankensäle haben überall Doppelfenster mit Patentlüftung, oben für den Abzug der verbrauchten Luft, die sich mächtig, entlang der Heizungsrohren im Saale verteilt, damit durch zu raschen Zuströmen der Aussenluft jegliche Gefahr für den an Empfindlichkeit gesteigerten Organismus von vorneherein vermieden werde.

Dem ganzen gibt eine neue Parkanlage ein liebliches Milieu.

Dass der geistige Urheber dieses humanen Werkes der agile Pächter des Bades: Herr *Lajos Winter* war, brauchen wir wohl nicht erst zu verraten. Seine Verdienste um das Zustandekommen der „Pro Patria“ sind allgemein bekannt.

Nach Überwindung schier unsagbarer Schwierigkeiten, zu einer Zeit, wo weder Material, noch Arbeitskräfte zur Verfügung standen, ist das Werk nun vollendet. Ein Werk, monumental in seinem Aussern, vollkommen an innerem Gehalt. Eine Arbeit, bahnbrechend in jeder Faser. Ein Mustergebäude, das in Fachkreisen vollste Anerkennung finden wird, ohne Schema, überall geniale Eingabe der Konstrukteure *Hegedüs* und *Böhm*. Und so ward aus der Pro Patria das, was es werden sollte: eine ideale Genesungsstätte für unsere tapferen, braven Soldaten.

„PRO PATRIA“

Ugyancsak teljesen egyedülálló -- legalább hazánkban -- a gazdasági épületek hátulsó traktusában elhelyezett hűtőház is, mely a Burmeister és Weiss Majna melletti frankfurti cég Frantele-féle szabadalma szerint készült. A nagy közönségnek sejtelve sincs arról, hogy mily életbevágó momentum a nyári hónapokban az élelmiszerek hűvös helyen való tartása a kórház üzemében, ahol sok száz ember étkezéséről kell gondoskodni. A „Pro Patria” hűtőhelyiségei minuciózus pontossággal szabályozhatók mindazon különböző hőfokokra, amelyek az egyes élelmicikkek mint pld. tej, tojás, bor, s r, hus stb. részére szükségesek. Mindez a felhalmozott jégmennyiség legmesszebbmenő kímélésével történik, olyképp, hogy a télen át megtöltött jégter hűtő rendeltetését késő őszig minden bizonnyal teljesíti anélkül, hogy utántöltésre szorulna. Ezen hűtőház gazdasági és egészségügyi előnyei megbecsülhetetlenek, már csak azért is, mivel a hűtőterek szintén csempével vannak kirakva a tisztaság feltétlen megőrzése céljából.

Lássuk most a számokat, hogy fogalmat nyerhessünk az új alkotás arányairól. A kórház homlokzati hossza 125 méter, alapterülete 6000 m², amiből 1000 m² emeletes. Az épület gerincét a fürdőhelyiségek képezik, amelyek köré csillag-alakban sorakoznak a körtermek. Ez utóbbiak, számszerint 8, középpüttel vannak választva és minden rész 26 ágyat tartalmaz. A két szélső (emeletes) pavillon az adminisztrációra szolgáló helyiségeken kívül csupa

a homlokzat pompás hatását nagyban emelő virágrácsok is tanuskodnak. A kulturáltságnak ez a sugara jótékonyan rávetődött még a kórház előtt álló régi fürdőépületre is, melyet teljesen restauráltak; kiszögélő részét váróteremmé, két oldalát pedig terrasszá alakították át.

Az építkezés ellenőrzése *Bachrach Arnold* műépítészre volt bízva, aki egyuttal az épületnek az eredeti intenciók szerinti kivitelezését és a művészi feladatok megoldását a legdicséretesebb eredménnyel látta el. Bravúros munkát végzett *Dr. Frank Mihály* mérnök, akit a fürdőigazgatóság szerencsés kézzel választott ki az építési vállalkozó miatt kátyuba került munkálatoknak erélyes továbbfolytatására és befejezésére.

A gépi berendezések, fűtési, világítási és csatornázási tervek *Vas Andor* és *Harsányi Sándor* mérnökök buzgó és sikeres tevékenységéről tesznek tanuságot, akiknek a különleges berendezések sok fejlődést okoztak.

Az installációs munkálatokat végző budapesti cégek is a legjobb igyekezettel mozdították elő a kórház ügyét. *Bene* és *Wein* a villamossgyi és világítási kérdéseket a leglekiismeretesebb gonddal oldották meg, *Törs* és *Ormai* cégnek pedig a központ fűt és kivitelének nehéz szerepe jutott. A isatornázás és vízvezeték kifogástalansága *Pogány Nándor* tudását dicséri.

Azt pedig mondanunk sem kell, hogy a gondolat szülője, az eszme megtestesítője és a katonáink üdvére immár felava-

Erdődy Vilmos gróf

Erdődy Imre gróf

Erdődy Imréné grófné

egy-egy szobából áll, ahova külön elhelyezést igénylő betegek kerülhetnek. A kórház személyzete részére a hátsó épület emelete szolgál. Gondoskodva van továbbá a nagy létszámnak megfelelő ápoló személyzet elhelyezéséről. Az étkezők akkorák, hogy 600 beteget egyszerre kényelmesen befogadhatnak, míg a konyha teljesítőképességét 1200 embernek megfelelően méretezték. Az iszapmedence alapterülete 300 m², a tüdő-medencéé 75 m². Ezenkívül van egyelőre 6 kádval bíró kádfürdőhelyiség, melyben további 6 kád felszerelhető. A tag iszap-osztályt egyszerre 50 beteg használhatja. A douche-ok száma 15, a pihenőhelyeké 130.

A fürdőkkel kapcsolatban Zander-terem is rendelkezésre áll, melynek gépei a háború folyamán szerzett tapasztalatok gondos értékesítésével készültek.

Az építkezésnél, melyet 1915 június hó 15.-én kezdtek meg, vezérlő motívumként húzódtott át az a törekvés, hogy egészségügyi rendeltetésének a ház a lehető legtökéletesebben feleljen meg. Levegő, világosság és tisztaság mindenütt. Valamennyi ablak, pedig se szeri, se száma kettős, hogy a betegeknek ártó hatást ne támadhasson. Patent szerkezetük könnyű felső szellőztetést; a felmelegedett elhasznált levegő eltávolítását, teszi lehetővé; az alsó szellőztetésre: a friss levegő beszállítására, szellőző berendezés szolgál, melynek útja a fürdőtestek mentén vezet el, hogy télen ne a külső temperatura tulságos hidege érje a betegeket, hanem kellően előmelegített friss levegőt kapjanak.

Az épület környéke szinte varázslatos átalakuláson ment keresztül. A régi fürdőtől elágazólag kitűnő kőápolású 10 méter széles út készült, mely nemcsak a homlokzat mentén halad végig, hanem az egész épületet megkerüli. Köröskörül törpe akácokat plántáltak és dus gyeppel szegélyezték az utat. A parkozáson kívül a virág-kultuszról sem feledkeztek meg, amiről

tását váró egész intézmény spiritus rectora *Winter Lajos* volt.

Mondhatatlan nehézségek leküzdése után, oly időben, amikor sem anyag, sem munkás nem volt kapható, felépült ime a Pro Patria. Egyaránt gyönyörködhetünk külső díszében és tökéletes tartalmában. Hála a vele foglalkozók szeretetteljes fáradságának, ez az alkotás minden ízében uttörő munka. Minta-épület, melyet évről évre számosan fognak tanulmányozni. A tervezőknek és az eszméiket végrehajtóknak önállósága sutba vetett minden sémát, nem haladt letaposott ösvényeken, hanem szüntelen azon iparkodott, hogy valóban azt teremtsen, amire szükség volt: dicső katonáinknak ideális gyógyuló helyet.

A „Pro Patria” megteremtői.

Az új hadikórház impozáns épületének minden szemlélőjében a meglepetés érzése után elsőnek bizonyára az a gondolat támad vajjon kinek az érdeme e gyönyörű mű, kit illet meg az elismerés annak létesüléseért.

Amikor ezt a kérdést intézzük magunkhoz, öntudatlanul eszünkbe jut, mily szerencse Pöstyénre nézve, a fürdőtulajdonos *gróf Erdődy-család* hagyományos áldozatkészsége és hazafias lelkesedése minden közérdekű cél iránt. A grófi családban nemzedékről-nemzedékre szállott a törekvés, hogy Pöstyén-fürdőt egyrészt észszerű befektetések révén fejlessze és a nyugati nagy fürdők színvonalára emelje, másrészt, hogy azok részére, akik a

gyógyító források használatára szorultak és erre önjerejükből nem képesek, humánus intézmények alapíttassanak.

Elsősorban ennek a dicső szellemnek köszönhető a „Pro Patria”. A gróf Erdődy-féle hitbizomány tulajdonát képező fürdősziget, ahol minden talpalatnyi tér vagyont jelent, a leghatalmasabb teletömböt kész örömet bocsájtotta a nemes gróf a nagy cél szolgálatába. Olyan telket, amely alatt a pöstyéni éltető iszapforrások bugyognak s amelyet pénzbeli értékkel ki sem lehet fejezni. Am az önzetlen hazafiság, amely a hitbizomány jelenlegi birlalóját, *gróf Erdődy Imrét* és fenkölt gondolkozásu nejét, szül. *Migazzy Irma grófnőt* valamint az ifju várományost *gróf Erdődy Vilmost* irányította, nem is kérdezte, hogy mily értékről van szó, hanem csak azt nézte, hogy az értünk küzdő hős katonák egészségének helyreállítása céljából szükség van erre s habozás nélkül szentelte a hatalmas területet magasztos rendeltetésének.

A grófi család nemeslelkű elhatározására nagy befolyással volt *Bodó Péter*, uradalmi jószágigazgató, aki szívvvel lélekkel szegődött amaz eszme szolgálatába, hogy Pöstyén nagyszabásu új kórházat bocsásson sebesült és rokkant vitézeink rendelkezésére.

Ugyaníly buzgalommal segítette elő a tervet a grófi család másik meghitt tanácsadója, *dr. Fodor Kálmán* uradalmi igazgató főorvos, orsz. képviselő is.

A hitbizomány két jeles jogi képviselőjének: *Polányi József* galgóczi és *Molnár Mór* dr. budapesti ügyvédeknek számos fogós kérdést kellett nagy körültekintéssel és éleslátással megoldaniok, hogy a szövevényes helyzet meg ne hiúsítsa a megvalósulást.

A mű koncepciójáért és a keresztülvitel nehézségeinek legyőzéseért a fürdőbérleti vállalat és a kórházi intézmény vezetőjét, *Winter Lajost* illeti meg az érdem. Csak az ő vasakarata és páratlan agilitása volt képes az általa kitűzött feladat elé tornyosuló akadályokat itt is elhárítani.

A *hadügyi kormány* bölcsességét mutatja az a készség, amellyel az új kórház ügyét felkarolta. Ugy a cs. és kir. közös hadügyminiszterium, mint a pozsonyi cs. és kir. katonai parancsnokság a legnagyobb jóindulattal fogadták a tervet és azt hathatós támogatással segítették kivitelre. Megnyugvásul szolgálhat mindnyájunk részére a megértés, amelyet katonai vezetőségünk ebben a kérdésben is tanúsított, mintegy meggyőző bizonyítékául annak a szüntelen igyekezetnek, hogy a háború rokkantjairól és sebesültjeiről minden rendelkezésre álló eszköz felhasználásával a lehető legjobban gondoskodjon.

A Pro Patria megnyitásánál velünk együtt ünnepet ül a *Magyar Vörös Kereszt Egylet* is, melynek kötelékében a pöstyéni Vörös Kereszt hadikórház kezdettől fogva működik s amely mindenkor teljes erejével támogatta egész kórházi intézményünket épügy, mint az azt megkoronázó új alkotást.

Tizezrek benső hálája fogja mindvégig áldani e nagy művet s annak megteremtőit. Mi csak azt az óhajt fűzzük hozzá, vajha az országban mindenütt követőkre találna a példa: miképpen egyesíthetjük mindnyájan erőnket egy üdvös, nagy eszme szolgálatában!

Az ünnepély sorrendje.

Fenyvesi Vécsey Artur úr, a Vöröskereszt főmegbízottja szíves volt az ünnepély sorrendjére vonatkozólag velünk a következőket közölni:

Őfensége és kísérete a tizenegy órai rendes gyorsvonattal érkeznek. Ugyanezen vonattal jönnek az ünnepély többi vendégei: *Hazai Samuel* báró honvédelmi és *Roszner Ervin* báró a király személye körüli miniszter, mint a kormány, *Csekonics Endre* gróf és *Széchenyi Emil* gróf v. b. t. tanácsosok, mint a magyar szent korona országai Vörös Kereszt igazgatóságának képviselői.

Az állomáson *Vécsey* főmegbízott rövid jelentést tesz a Fenségnek és bemutatja *Erdődy Imre* grófot, a fürdő tulajdonosát, mire Őfensége *Herbay Szilvius* cs. és k. ezredes, állomásparancsnok jelentését fogadja. *Erdődy* gróf ezután bemutatja a fogadtatásra megjelent urakat: *Craus István* főispánt és *Czocher Szentgyörgyi Kálmán* főszolgabíró.

Die Schöpfer der Pro Patria.

Wenn wir das neuerstandene, imposante Gebäude auf der Badeinsel besichtigen, wirft sich uns von selbst die Frage auf: wem haben wir dieses Prachtwerk zu verdanken, wessen Verdienst ist die Verwirklichung dieses Buen Retiro unserer braven Soldaten?

Urplötzlich und unbewusst drängt sich uns der Gedanke auf: welch glücklicher Zufall, das die Bäder von Pöstyén die gräfliche Familie *Erdődy* zum Eigentümer haben; die *Erdődy*s, deren traditionelle Vaterlandsliebe und patriotische Opferwilligkeit sich von Geschlecht zu Geschlecht, immer mit zunehmender Tendenz verpflanzt; die *Erdődy*s, deren Name seit Jahrhunderten mit Pöstyén eng verknüpft ist; die *Erdődy*s, denen wir es in erster Linie zu verdanken haben, dass Pöstyén heute auf jenem Niveau steht, das ihm kraft seiner alleinstehenden Quellen mit Recht gebührt; die *Erdődy*s, deren Bestreben es von jeher gewesen ist, durch Schaffung humanitärer Institutionen die heilbringenden Quellen auch jenen Leidenden zu erschliessen, denen eine Badekur bislang als unerschwinglicher Luxus galt.

Dieser hehre Geist ist es, dem wir die Verwirklichung der Pro Patria in erster Reihe verdanken. Auf der, Eigentum der gräflichen Familie bildenden Badeinsel, wo jeder fussbreite Boden ein Vermögen repräsentiert, hat der edle Graf zur Verwirklichung der patriotischen Idee einen mächtigen Komplex gespendet. Ein gewaltiges Stück Boden, unterminiert von den wunderwirkenden Schlammsquellen, deren Geldwert abzuschätzen ein nutzloses Beginnen wäre, wie ja auch der Kostenpunkt in den

Hintergrund trat. Denn dem Majoratsherrn Grafen *Emmerich Erdődy* und dessen edelgesinnten Gattin geb. *Gräfin Irma Migazzy*, sowie dem Majoratsanwärter Grafen *Wilhelm Erdődy* ihnen allen schwebte einzig und allein das Ideal vor: unseren tapferen, für König und Vaterland kämpfenden Soldaten eine bequeme, praktische, allen Ansprüchen Rechnung tragende Stätte der Heilung zu schaffen, was ihnen denn auch vollends gelang.

An dem hochherzigen Entschlusse hatten auch der herrschaftliche Güterdirektor *Peter von Bodó*, sowie der herrschaftliche Badearzt, Reichstagsabgeordneter *Dr. Koloman von Fodor*, ferner die herrschaftlichen Rechtsanwälte *Josef v. Polányi* u. *Dr. Moriz Molnár* regen Anteil.

Winter Lajos

Die Conception und Durchführung des Werkes — unter den denkbar schwierigsten Verhältnissen — ist Verdienst des Leiters der Badeverwaltung und des Kriegsspitales Herrn *Lajos Winter*. Nur seinem eisernen Willen u. seiner unerschütterlichen Energie ist es zu verdanken, dass all die gewaltigen Hindernisse, die sich der Durchführung entgegenstimmten, aus dem Wege geräumt werden konnte.

Werktätige Unterstützung fand die Idee in Kriegs- und Honvédministerium, vor allem bei den weisen Leitern dieser Ressorts, sowie beim Militärkommando Pozsony. Ein Beweis der väterlichen Sorgfalt und des besonderen Wohlwollens, die man an diesen hohen Stellen der Verwundetenfürsorge entgegenbringt.

An der Eröffnungsfeier der Pro Patria nimmt auch das ungarische Rote Kreuz und in dessen Verbands die Ortsgruppe Pöstyén ihren Anteil. Sie beide haben der Sache des Militärspitales jederzeit warmes Interesse entgegengebracht.

Im heissen, aufrichtigen Danke vieler Tausende werden die am Zustandekommen dieses grossen Werkes beteiligten Persönlichkeiten den schönsten Lohn finden. Möge das Pöstyéner Beispiel, im edlen Wetteifer viele Nachahmer finden zum Wohle unserer Braven, zum Wohle des ganzen Vaterlandes!

Az Őfenségének átnyújtott ünnepi szám diszmappáján levő akvarell és rajz *Remsey Elemér* iparművész munkája. A diszmappát, mely az iparművészet remeke, *Horváth Gyula* készítette.

Bemutatás után a vendégek a Thermiába hajtának. Itt Fodor Kálmán dr. orsz. képviselő, urad. fürdőigazgató üdvözi a főherceget, aki erre röviden válaszol.

A Thermiából Öfenségét Erdődy Imre gróf átvezeti a Pro Patriához, melynek bejárata előtt Winter Lajos, a fürdővállalat főnöke üdvözi a főherceget. A Fenség válsza után Erdődy gróf bemutatja a főhercegnek a többi vendégeket. Ezt követi a felavatás. Az ünnepélyes egyházi aktust Csernoch János biboros-hercegprimás képviselőjében Jedlicska Pál, prelátnok-kanonok, nagyszombati érseki helynök végzi. A főherceg ezután aranykulccsal szimbolisan megnyitja az épületet s azt tüzetesen szemügyre veszi.

Innen a főherceg és az ünnepi vendégek visszamennek a Thermiába, ahol a főherceg tiszteletére az idők komolyságához mért egyszerű ebéd lesz, melyen a főhercegen kívül kizárólag hivatalos személyiségek vesznek részt. Az ebéden — ugyancsak a rendkívüli viszonyokra való tekintettel — hölgyek nem lesznek.

Ebéd után a Fenség és a többi vendégek átsétálnak a parkba, megtekintik a Royalban levő tisztikórházat és a munkáslakbéli legénységi kórházat, majd az állomásparancsnokságra hajtának, amelynek megtekintésére háromnegyed óra van kiszabva.

A főherceg és kísérete innen az állomásra hajt és a délutáni személyvonattal Trencséntelepre, onnan pedig másnap, mint az Erdődy grófok vendége, Galgócra utazik.

Visszapillantás.

Emlékezzünk 1914. július végső napjaira. A Golf-klub szárnyait bontogatta. Az első magyar repülőverseny július 26.-ára volt kitűzve, ugyanakkora az új klubház felavatása. Itt voltak körünkben a repülők:

Wittmann, Dobos, Kvasz és az ő szárnycsatóságuk közepette egyszerre reánk nehezedett a háboru réme, nyomában aggály és pánik. A nagy munkával összeverődött idegen sereg tömegesen futott innen, a repülőverseny már csak fél közönség jelenlétében folyt le és mire kitört a világháboru augusztus első napjaira, széjjelszakadt Pöstyénnek minden tömege, minden vendége. Nem maradt itt csak hirmondónak egy pár ember és ebben a nyomasztó, elborult légkörben nem láttunk mast, csak ujsággal kezükben futkosó embereket. Megfagyott a vér ereinkben. Legördült a függöny és úgy látszott, hogy beborult az ég. Becsukódtak az összes házak kapui, lebecsátva függönyeik, üres, néptelen lett a gyönyörű park és csak kegyelmből maradt még egy-két kávéház nyitva, ahol összejöhetünk, egymást vigasztalhattuk, támogathattuk és biztathattuk.

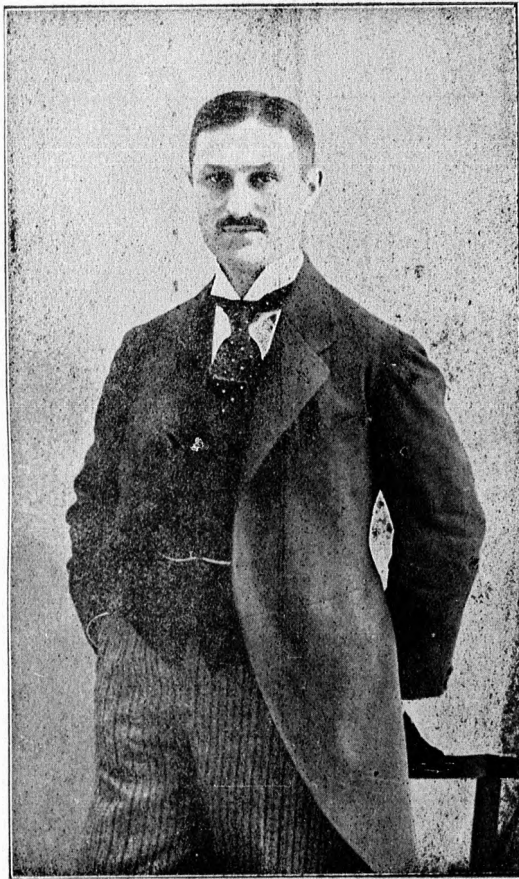
És ebből a sűrű, nehéz légkörből lassan egy új eszmealakulatot láttunk kibontakozni. A katoná lett a jelszó. Katonákat akartunk mindannyian, harctérről jövő sebesülteket és betegeteket ápolni és gondozni.

A Vörös Kereszt egyesület, melynek békeidőben alig volt jelentősége, egyszerre a legfontosabb tényezővé lett. Újjá alakult. Önkéntes ápolónők százával torlódtak az orvosi kurzusokra, hogy a kötözés és ápolás ismereteit elsajátítsák. És ime egyszerre a fürdő megtelt katonákkal. Megtudtuk, hogy a fürdővállalat itt-hamaradt feje, az idősebbik Winter (a fiatalabb hadbavonult) röfön a háboru kitörése után felajánlotta minden rendelkezésre álló helyét a Vörös Kereszt céljaira. Már augusztus első napjaiban százával érkeztek a beteg katonák, később tisztek is és ez a szám hónapról-hónapra rohamosan növekedett, ugyanígy, hogy nem bizonyultak elegendőknek a fürdőigazgatóság férőhelyei és a magánépületekre került a sor, amelyek lassan-lassan megteltek katonákkal.

Hadikórházzá változott egész Pöstyén. S habár végtelen szomorúság és fájdalom töltötte el szívünket a sebesültek láttára, mégis bizonyos jóleső rekompenciát éreztünk abban, hogy a mi drága véreink itt kaphattak üdítést és gyógyulást. Hazafias és bölcs előrelátás nyilatkozott meg a fürdő vezető tényezőinél, hogy ezt így tudták megalapozni, előkészíteni. Mert nemcsak a katonák ezrei nyernek enyhülést, gyógyulást fürdőhelyükön, hanem a háború dacára új forgalom, új élet támadt az elárvult fürdőn s bizonyára ma már a francia riviera fürdőinek mintájára itt is megkondították volna a veszharangot egyik és másik ház fölött, ha a hadikórház nem teremtett volna ide életet. És bizonyos az is, hogy Pöstyént épen ennek a révén ezer

Fodor Kálmán dr.

Winter Ármin

ezer helyre viszi el a hirszárnny; hogy népszerűséget teremtett magának nemcsak a monarchiában, de a szövetséges államokban is és ennek jólteremtő gyümölcseit — reméljük nemsokára — élvezni fogjuk mindannyian.

és ezer helyre viszi el a hirszárnny; hogy népszerűséget teremtett magának nemcsak a monarchiában, de a szövetséges államokban is és ennek jólteremtő gyümölcseit — reméljük nemsokára — élvezni fogjuk mindannyian.

Ma, midőn a határkövön állunk, amidőn nyugodtabb szemekkel tekinthetünk nemzetünk jövő fejlődése elé: nem gondterhes tekintettel, hanem reménytől lüktető szívvel várjuk a naponta érkező hadijelentéseket és látjuk, miként bontakozik ki a mi erős nemzetünk jelentősége is ezen küzdelemben, — teljes bizalommal a nemzet jövő sorsa iránt — nyugodtan nézhetünk Pöstyén jövője elé is.

A hadikórház megteremtése, szervezése, fejlesztése örök érdeme fog maradni mindazoknak, akik abban közreműködtek.

A „Pro Patria” ennek az érdemnek a koronája, örök dicsősége az Erdődy grófi családnak és meghitt bérelőinek legzseniálisabb alkotása. Hazafiaság, okos és bölcs előrelátás nyilatkozik meg benne; megnyilatkozik benne az alkotó erő, mely nem ismer csüggedést, nem ismer akadályokat és a porból is terem.

Ez az alkotó erő a mi jövő fejlődésünk biztos záloga. Becsüljük meg. Még háboru van, de már egy egész világ beszél Pöstyénről, felénk fordul a kiáltyi ház és a nemzet érdeklődése. Illik, hogy mi is fennen lobogtassuk az elismerés zászlaját.

Die Reihenfolge des Festes.

Herr Artur Vécsey von Fenyves, Oberdelegierter des Roten Kreuzes, hatte die Liebenswürdigkeit uns die Reihenfolge des Festes in Nachfolgenden bekanntzugeben:

Se. Kais. und Kön. Hoheit treffen samt Gefolge mit dem Elfuhr-Schnellzuge hier ein. Derselbe Zug bringt auch die übrigen Festgäste, die Vertreter der hohen Regierung: Honvédminister Baron Samuel Hazai und Minister am allerhöchsten Hoflager Baron Ervin Roszner, sowie die Abgesandten der Direktion des Roten Kreuzes: die Wirklichen Geheimen Räte Graf Andreas Csekonics und Graf Emil Széchenyi.

Am Bahnhof nimmt der Erzherzog die Meldung des Oberdelegierten von Vécsey, weiters die Vorstellung des Grafen Emmerich Erdődy und die Meldung des k. u. k. Stationskommandanten Oberst Sylvius von Herbay entgegen. Graf Erdődy stellt dann die zum Empfang von amtswegen erschienenen Herren: Obergespan Stefan von Craus und Oberstuhlrichter Koloman Czocher Szentgyörgyi vor. Hierauf begibt sich Se. Kais. und Kön. Hoheit samt Gefolge mittels Wagen zur Thermia, wo der herrschaftliche Badedirektor Reichstagsabgeordneter Dr. Koloman von Fodor Se. Hoheit begrüsst, worauf der Erzherzog in kurzer Rede antwortet.

Von der Thermia wird Se. Hoheit vom Grafen Erdődy zur Pro Patria geleitet, vor deren Eingang der Seniorchef der Badeunternehmung Lajos Winter den durchlauchtigsten Herrn empfängt. Nach der Antwort des Erzherzogs werden Se. Hoheit vom Grafen Erdődy die übrigen Festgäste vorgestellt. Hierauf folgt der feierliche Weihakt, der in Vertretung Se. Eminenz des Kardinal-Fürsterzbischofs Johann Csernoch, vom Praelaten und Kanonikus Paul Jedlicska celebriert wird. Nach dem Weihakt eröffnet Se. Hoheit mittels goldnen Schlüssels, symbolisch das Gebäude und besichtigt dasselbe,

wobei jedem in der Pro Patria unterbrachten Soldaten die hohe Ehre zuteil wird, von Se. Hoheit angesprochen zu werden.

Der Besichtigung folgt ein, den ersten Zeiten augemessenes, einfaches Dejeuner, an welchem ausser dem Erzherzog nur amtliche Persönlichkeiten teilnehmen.

Nach dem Dejeuner begibt sich Se. Hoheit samt Gefolge in den Park, besichtigt das Offiziersspital im Royal und das Mannschaftsspital im Pensionat, worauf der Erzherzog zum Stationskommando fährt, wo ein dreiviertelstündiger Aufenthalt vorgesehen ist.

Von hier Abfahrt zur Eisenbahnstation. Se. Hoheit begibt sich mit dem Nachmittags-Personenzug nach Trencséntelepre zur Besichtigung der dortigen Roten Kreuzinstitutionen und von da am darauffolgenden Tage als Gast des Grafen und der Gräfin Emmerich Erdődy ins Galgóczer Schloss. Nach Besichtigung der Galgóczer

czter Hilfsspitäler der gräflichen Familie wird Se. Hoheit die Rückfahrt nach Wien antreten.

Adakozzunk a Vörös Kereszt javára

Gedenket bei jedem Anlasse des Roten Kreuzes

Egy kis beszámoló.

A fűrdőigazgatóság Vörös Kereszt kórháza mindjárt a háború kitörésekor, 1914. augusztus havában nyílt meg. A munkáskórház szűk kereteiből fejlődött ki az intézmény, melynek folyton növekvő hatalmas arányai ezen kereteket mindjobban tágították. Hogy lépést lehessen tartani a szükséglettel, mely mindig nagyobb volt, mint amennyi férőhellyel a kórház rendelkezett, rohamtempóban kellett a kórház megnagyobbításáról gondoskodni és amikor kitűnt, hogy a terjeszkedés határát csakhamar elérjük — megszületett a Pro Patria eszméje.

A kórház megnyitása óta lefolyt egy és háromnegyed év alatt több mint 25.000 legénységi állományú katonát apoltak, a nekik nyújtott fürdők száma 1.240.000 körül van.

Ugyanezen idő alatt a tiszt-kórházban 2210 beteg tisztet gyógykezelték és részükre 117.000 fürdőt szolgáltattak ki.

A gyógykezelést derék főorvosi karunk itthon tartózkodó tagjai mind örömet vállaltak és a legnagyobb buzgósággal látták el ezen önként magukra veit nagy munkát.

A pöstyéni hadikórház több mint 3400 ágygal rendelkezik. A magyar Vörös Kereszt egyesület összesen körülbelül 1750 egészségügyi intézetet tart fenn, amelyek átlag 55 ágyra vannak berendezve. A mi kórházunk tehát több mint 60 más hórhazi intézmény terjedelmét öleli fel. E mellett nem szorítkozik csupán fekvőhelyekre, mint a dolog természetéből kifolyólag a legtöbb más kórház, hanem fürdőivel, valamint egészségügyi berendezéseivel messze felülmúlja a többi kórházakat.

A Vörös Kereszt nyitriai választmánya kötelékében, élén Craus István főispánnal, akinek ezen minőségben is kifejtett buzgó tevékenysége vármegyénkben közismert, az egyesület pöstyéni fiókja a kórházi üzemmel karöltve végezte áldásos munkáját. Elnökének Czocher Szentgyörgyi Kálmán főszolgabírónak céltudatos vezetése alatt tekintélyes anyagi eszközöket — mintegy

40.000 koronát — gyűjtött. Ebből többek között katonáink részére állandó olvasótermet tart fenn, amelynek helyiségeiben a legénység Herbay Szilviusz cs. és k. ezredes állomásparancsnok kezdeményezésére a hét több estéjén katonai szolgálatot teljesítő művészek nyújtotta zenei és egyéb szórakozásban részesül. Ünnepi alkalmakkor az itt időző sok ezer katonát megvendégelte és ajándékokkal örvendeztette meg a főkegylet azon nemes szándékkal, hogy könnyebben elviselhetővé tegye számukra a családi körtől való távollétet. Ezen a téren és a betegápolás körül az érdem oroszlánrésze Zedtwitz Utzné grófnét illeti, aki a nemis versenyben minden alkalommal előljárt.

A Magyar Vörös Kereszt Egyesület működéséről beszámoló „Első esztendő” című munkában lapozgatva, örömmel állapítjuk meg, hogy agilitás dolgában aligha multa felül bármely más hely fürdőnkét, mert a lakosság létszámát tekintve a legelső között vagyunk az elért eredmény révén.

A Vörös Kereszt helybeli fiókja érdemes vezetőségének kifogyhatatlan ötletessége segítette elő ezt a sikert. Csak a tavaly megtartott lakásberendezési kiállításra és a Magyar Szent Korona szegbeverési ünnepélyére kell emlékeztetnünk, amelyek körül különösen Erdődy Imréné grófné, dr. Fodor Kálmán-Berchtold Sephine grófnő, valamint Rudnyánszky György orsz. képviselő szereztek kiváló érdemeket, fáradtságot nem ismerő tevékenységükkel.

Hölgyeink is örömet segítettek betegeink ápolásánál, mindaddig, amíg közreműködésükre szükség volt, sőt számosan közülük ma is ennek a szép hivatásnak szolgálatában állanak.

Nyugodt lélekkel, felemelt fővel tehetünk tanuságot arról, hogy a lefolyt nehéz időkben Pöstyén minden fóruma és egész lakossága szívből és szeretettel teljesítette kötelességét honvédó dicső hőseink iránt, kik forrásainknál keresik és találják a gyógyító irt sebeikre.

Ragályok ellen

most igen alaposan kell védekeznünk, mert kolera, vörheny, kanyaró, typhus, himlő és egyéb ragályos betegségek most fokozottabb erővel lépnek fel, mint más időkben, miért is szűkszagtalan, nem mérgező eredeti üvegekben 1-25-ér minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Hatása Löffler, Vertun, Petri, Vas stb. intézeteinek vizsgálatai szerint gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötéseknek (sebekre és daganatokra) kéz és arcmosásokra és ragályok elhárítására mindenkor ajánlják.

LYSOFORM

— LYSOFORM SZAPPAN —

finom gyenge pipere szappan, lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatású. Alkalmazható a legkényesebb bőrre is; szépíti, megpuhítja és illatosítja a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Ára 2.—.

FODORMENTA LYSOFORM

erősen antiseptikus hatású szájviz. Szájbuzót rögtön és nyomtalanul eltüntető és a fogakat konzerálja. Használható továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gargulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre. — **Eredeti üvege 2 korona.**

Az összes lysoformkészítmények kaphatók minden gyógyszerárban és drogeriában. Kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés” c. érdekes könyvet

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten

A műjéggvár megnyílik

Előjegyzéseket elfogad naponta

Özv. Quittner Ignáczné, Pöstyén
Erzsébet-út és Petőfi-utca sarok.

Valódi borovicskát és szilvóriumot

ajánl nagyban és kicsinyben

Holzer Károly, Pöstyén

Első Pöstyéni Borovicska- és Szilvórium Főzde

BANKA

Vendéglő a Halásznéhoz

Kirándulóhely a Rádiumhegy alatt. Naponta friss hal saját halászatomból.

—: MELEG ÉS HIDEG ÉTELEK. —:

Ausflugsort zur Fischerin

Unter dem Radiumberg.
Täglich frische Fische.
Eigene Fischerei.
Kalte und warme Speisen.

Tulajd.—Eigentümer: KROPÁCSY J.

Dr. PAJOR SZANATORIUM
BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 14.
A PÖSTYÉNI ISZAP FÖLERAKATA

GYÓGYGYMNASZTIKA

ORTHOPEDIAI GYÓGYINTÉZET
SZÜLŐ- ÉS NÖBETEG OSZTALYA

Szolid árák!

Modern kényelemmel. Olcsó elegáns szobák
Kitűnő konyha. — Pilsner Urquelle

HOTEL

METROPOLE-SZÁLLÓ

Solide Preise

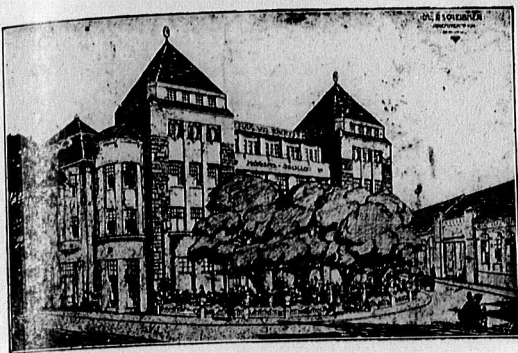
Mod. Comfort.

Billige, elegante Zimmer
Gute Küche. — Pilsner Urquelle

NOVOTNY LAJOS Pöstyén

Erzsébet-ut
Eisler-udvar

Készít mérték után legelegánsabb ki-
vitelben polgári és katonai ruhákat
jutányos áron. — Javítások, vasa-
lások, tisztítások gyorsan elkészülnek.

HARSFA-SZÁLLÓ HOTEL LINDE

Pöstyén. — Telefon 21.

Tulajdonos **Kása Lajos** Eigenthümer

Központi fűtés. Lift, Vill.-világítás. Penziók.

Zentral-Heizung, Halle. Pension im Hause.

Bodega a Parkban!

A legfinomabb csemege és élelmiszer-
üzlet, ahol a legjobb prágai, karlsbadi
csemege tea-sonka és különféle prá-
gai felvágottak, valódi la Herz-féle
legfinomabb bel- és külföldi
örög és új szalámi, debreceni, csécsi és kolozsvári csemege-szalonnák, legfinomabb bel- és külföldi
asztali- és csemege-borok, eredeti Sherry, Malaga, Madeira, Port, Lacrima-Christi borok, aszu és ür-
mösök, továbbá francia és belföldi likőrök kaphatók. Elsőrendű francia halkonservek, szardíniák,
pisztrángok és gyűrűk, csemege-sajtok és a legfinomabb bel- és külföldi csukorkák és nagy választék
Kugler-Gerbeaud-félékben.

Hűsítő italok.

Nyári terrasz a parkban.

KÖZPONTI- CENTRAL-KÁVÉHÁZ

A parkkal szemben. Estéknént
cigányzene. Legkellemesebb
szórakozóhely. — Telefon 77.

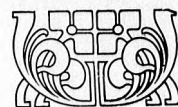
Tulajdonos:
Schwarz József.

Váglyhelyi Takarékpéztár Rt.

fiókja Pöstyénben

Erzsébet-ut 52. ■ ■ Telefon 53.

Tőzsdei megbízások. Értékpapírok, devi-
sek és valuták eladása. Szelvények beváltá-
ása. Értékek megőrzése. Betétek jutányos
feltételekkel. — Idegen értékek beváltása.

Abwicklung von Börsenordres. Verkauf
von Wertpapieren, Devisen, Valuten. Ein-
lösung von Coupons. Aufbewahrung von
Effekten, Deposit-Einlagen zu den güns-
tigsten Bedingungen. Einwechselung frem-
der Werthsachen.

Maduniczky J. PÖSTYÉN

Parkbejáráttal szemben
Raktár: báró Jeszenák-körút 45. szám.

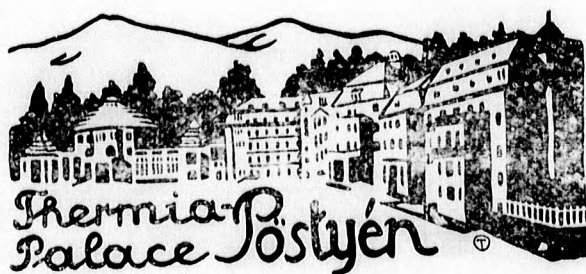
Régiségek Majolikák. Fayence-ok.
Felsőmagyarországi házi
ipari cikkek. Népviseleti darabok és teljes
kosztümök.

GRÓF ERDŐDY-FÉLE SERFOZDEBÉRLET

Müller József, Galgóc

ajánlja kitünő
minőségű sörét.

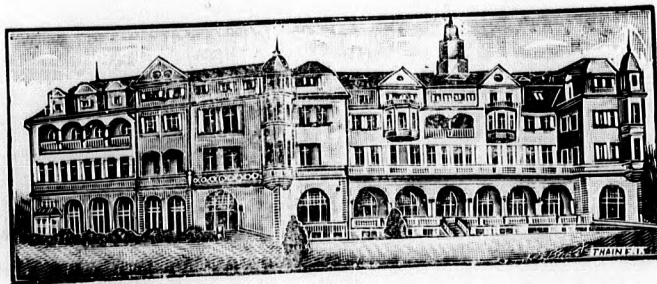

Thermia-Palace Pöstyén

Elsőrangú ház a
fürdőszigetén. Min-
den modern kénye-
lem. Fedett folyó-
sók az
Irma-fürdőhöz. ○○○

Haus ersten Ranges
auf der Badeinsel.
Jeder mod. Comfort.

Gedeckte Gänge zum
Irmabad. ■■■■

Gr. Hotel ROYAL-szálló

Elsőrangú szálló a
parkban, a fürdők
közvetlen közelében
Éttermek. Kávéház.
Terraszok.
Kerthelyiség a Vág
partján.

Haus ersten Ranges
im Kurpark, i. un-
mittelb. Nähe der
Bäder. Speisesäle.
Café. Terrassen. Gar-
ten am Waagstrand.

SCHULTZ PÖSTYÉN

A Fürdőszálló mellett.
Neben dem Curhotel.

ORTHOP. CIPÉSZ. CIPÓRAKTÁR ORTHOP. SCHUHMACHER. SCHUHNIEDERLAGE
ALAPITTATOTT 1899. TELEFON 60-61. GEGRÜNDET 1899

Fájós lábuak részére speciális cipők mérték után. Nagy raktár mindenféle úri-, női- és gyermekcipőkben. Sport- és egyéb alkalmi cipők. Sár-cipők. Elegáns cipők mérték után. Harisnyák, zoknik, betétek, gummisarkok, kenőcsök. . . . Számos elismerő-levél.
:: NÉGYSZER KITÜNTETVE. ::

Anfertigung von Specialschuhen f. Fussleidende nach eigenem v. ärztl. Autoritäten gepr. Verfahren. Grosses Lager in Herren-, Damen- und Kinderschuh. Sport- und andere Gelegenheitschuhe. Galoschen, Prima Massarbeit u. Garantien für tadelloses Passen. Strümpfe, Socken, Einlagen Schuhrème. Zahlreiche Anerkennungschriften
VIERMAL PRÄMIERT.

HOTEL HERZOG-SZÁLLÓ

Modern kényelemmel berendezve, a fürdő Centrumában. Kényelmes és tiszta szobák. Rituális étterem.

Modern. Comfort. Im Centrum des Bades Reine, bequeme Zimmer. Vorzügl. rituelle Küche
Civile Preise.

Polgári árak!

Drogeria

A „fekete kutyához“ PÖSTYÉN, a Gyógyszálló mellett.
Telefonszám 88.
Bel- és külföldi-piperecikkek, parfümök és szappanok.
Fényképezési cikkek, kötszerek, gummiárúk, ásványvizek, háztartási cikkek.

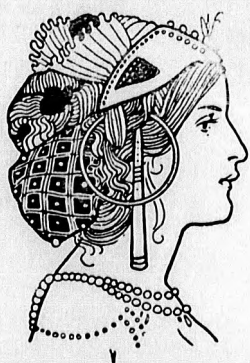
Handarbeiten

Spec. in oberung. Hausindustrie, Bauernhandarbeiten. — Stickereien — Antiquitäten.

Wwe MORIZ ADLER
Pöstyén, Ferencz József-ut.

Vogel József
Pöstyén, Erzsébet-ut.

FÜSZER- és TERMÉNYÁRUK.

Hygienikus úri- és hölgyfodrász-terem

VINCZE és NAGY

Thermia Palace Hotel

Praktikusan berendezett fejmosózuhany
Fésülés, ondulálás, manikűrözés, haj- és fejbőrápolás. Specialista hajfestésben. Különített hölgyfűlkék.

Pöstyéni Takarékpénztár R. T.

A Fürdőszállóval szemben.

Tőzsdei megbízások. Értékpapírok, devisek és valuták eladása. Szelvények beváltása. . . . Értékek megőrzése. Betétek jutányos feltételek mellett.

Pöstyéner Sparkassen A.-G.

Vis-à-vis dem Curhotel.

Abwicklung von Börsenordres. Verkauf von Wertpapieren, Devisen, Valuten. Einlösung v. Coupons. Aufbewahrung v. Effekten. Depots Einlagen zu den günstigsten Bedingungen.

Berlánszky Jenő

Pöstyén, Fürdőszállóval szemben

Prágai sonka és felvágottak. Fűszer, csemege, festék, lőpor, ásványviz- és kitűnő borok raktára.

B LUSENHAUS

Pöstyén, Ferencz József-ut 58.

Kirándulóhely

BANKA

Hársfa-vendéglő

Arnyas kerttel, tekepályával a bankai országút baloldalán, 5 pernyi járásra a fürdőszigettől. Kitűnő friss ételek és italok.

Tulajdonos: Leyer József.

Olcsó szobák!

Jellinek Gy.

úri- és női fodrászterem
Pöstyén.

Főüzlet Eisler-udvar 1.
Fiókuzet Ferenc József-ut 13.

TELEFON: 57.